

Gražyna Gryguc daktaro disertacija

Autorius: Gražyna Gryguc

Disertacijos pavadinimas: VĒLYVOJO LEDYNMEČIO IR HOLOCENO AUGALIJOS RAIDOS YPATUMAI NUOSĖDŲ PALEOBOTANINIŲ TYRIMŲ DUOMENIMIS

Mokslo sritis: Fiziniai mokslai, geologija (05 P)

Mokslinis vadovas: dr. Dalia Kisielienė

Doktorantūros studijų laikotarpis: 2011–2014

Gynimo data: 2015 m. kovo mėn. 27 d.

Santrauka

Disertacinis darbas skirtas atkurti gamtinės aplinkos raidą ir fiksuoti jos pokyčius vėlyvajame ledynmetyje ir holocene, pasinaudojant kompleksinių tyrimų duomenimis. Disertacinis darbas pagrįstas augalų makroliekanų analizės bei chronologinių metodų duomenimis. Duomenų interpretacijai pasitelkti ir palinologinių, nuosėdų medžiaginės sudėties, izotopinių ($\delta^{18}\text{O}$ ir $\delta^{13}\text{C}$) tyrimų rezultatai. Nuosėdų tyrimai buvo atlikti 7 objektuose: Briaunio, Verpstinio, Pakampio, Pakastuvos ežeruose, Lavariškės pelkėje bei dviejose Ūlos upės atodangose. Remiantis gautais duomenimis darbe aptarta augalijos plėtra teritorijoje bei atskirų augalų rūšių imigracija poledynmetyje, identifikuota rūšinė augalijos sudėtis. Taip pat charakterizuoti vandens paleobaseinai bei jų aplinkoje vykusios permainos. Darbe išskirti ir apibūdinti augalijos vystymosi etapai susieti su pagrindiniais klimatiniais vėlyvojo ledynmečio ir holoceno įvykiais, įvertintos paleobaseinų sedimentacinės sąlygos bei vandens lygio pokyčiai. Gautų duomenų pagrindu išskirti augalų paleobendrijų kompleksai, suteikę bazinę informaciją apie vyravusią augalijos tipą bei augalų paleobendrijų kaitą atskirais vėlyvojo ledynmečio ir holoceno laikotarpiais. Duomenų interpretacijai naudojama Ellenbergo šiuolaikinių aplinkos sąlygų vertinimo sistema, pritaikyta paleoaplinkos ekologinių sąlygų įvertinimui bei vėlyvojo ledynmečio ir holoceno metu vyravusių augalų buveinių ekologinės aplinkos atkūrimui. Darbą sudaro 182 psl., 22 paveikslai, 35 lentelės, 10 priedu.

STRAIPSNIAI LEIDINIUOSE ĮRAŠYTUOSE Į THOMSON REUTERS WEB OF SCIENCE DUOMENŲ BAZĖ IR TURINTYS CITAVIMO RODIKLĮ (IMPACT FACTOR)

1. Gaidamavičius A., Stančikaitė M., Kisielienė D., Mažeika J., **Gryguc G., 2011.** Post-glacial vegetation and environment of the Labanoras Region, East Lithuania: implications for regional history. *Geological Quarterly* 55 (3), 269–284.

2. **Gryguc G., Kisielienė D., Stančikaitė M., Šeirienė V., Skuratovič Ž., Vaitkevičius V., Gaidamavičius A., 2013.** Holocene sediment record from Briaunis palaeolake, Eastern Lithuania: history of sedimentary environment and vegetation dynamics. *Baltica* 26 (2), 121–136.

3. Zernitskaya V., Stančikaitė M., Vlasov B., Šeirienė V., Kisielienė D., **Gryguc G., Skipitytė R., 2014.** Vegetation pattern and sedimentation changes in the context of the Lateglacial climatic events: Case study of the Staroje Lake (Eastern Belarus). *Quaternary International* xxx, 1–13. <http://dx.doi.org/10.1016/j.quaint.2014.06.045>

4. Veski S., Seppä H., Stančikaitė M., Zernitskaya V., Reitalu T., **Gryguc G., Heinsalu A., Stivrins N., Amon L., Vassiljev J., Heiri O., 2014.** Quantitative summer and winter temperature

reconstructions from pollen and chironomid data between 15 and 8 ka BP in the Baltic–Belarus area. *Quaternary International* xxx, 1–8. doi:10.1016/j.quaint.2014.10.059

5. Stančikaitė M., Šeirienė V., Kisielienė D., Martma T., **Gryguc G.**, Zinkutė R., Mažeika J., Šinkūnas P., **2015.** Lateglacial and early Holocene environmental dynamics in northern Lithuania: A multi-proxy record from Ginkūnai Lake. *Quaternary International* 357, 44–57. <http://dx.doi.org/10.1016/j.quaint.2014.08.036>